

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 6, Αρ. 1Α (2011)

Εναλλακτικές Μορφές Εκπαίδευσης

ΤΟΜΟΣ Α
PART / ΜΕΡΟΣ Α

Προοπτικές Εξέλιξης και Μεταπτυχιακές
Σπουδές στην Ελληνική Μουσική και Χορό

Δημήτρης Γουλιμάρης

doi: [10.12681/icodl.744](https://doi.org/10.12681/icodl.744)

Προοπτικές Εξέλιξης και Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Ελληνική Μουσική και Χορό

Evolution Prospects and Postgraduate Studies in Greek Music and Dance.

Δημήτρης Γουλιμάρης

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Επίκουρος Καθηγητής

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ΣΕΠ

dgoulima@phyed.duth.gr

Abstract

The purpose of this study was to determine whether the attitudes of students regarding their participation in distance postgraduate studies in Greek music and dancing and the evaluation of their advisors-teachers, teaching materials and course, affected by the assessment about the prospects of evolution offered by the course. The survey involved 95 students of the course ELP40 of the Hellenic Open University. The questionnaire used was part of the Greek version (Theodorakis, 1994) by the "Questionnaire of Planned Behavior" of Ajzen and Madden (1986), and more specifically the factor "attitudes". Even in the questionnaire there were three factors considered relevant "teaching material", "course" and "advisor-teacher". The results showed high scores of internal consistency (Cronbach's α) for all factors. The results indicated marginal difference for the factor "attitudes" and differences on other factors. More specifically, students who believe that the course gives them the right prospects of evolution showed higher scores in all factors of the students who do not have the same assessment. In conclusion, it appears that the prospects of evolution constitute factor of differentiation for the attitude of the students but also for the evaluation of the "teaching material", "advisor-teacher" and the "course" in total.

Key-words: *dance, distance education, attitude*

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας ήταν να διαπιστωθεί αν η στάση των φοιτητών ως προς την συμμετοχή τους σε εξ αποστάσεως μεταπτυχιακές σπουδές για την ελληνική μουσική και το χορό και η αξιολόγησή τους για τους συμβούλους-καθηγητές, το διδακτικό υλικό και την θεματική ενότητα (Θ.Ε.), επηρεάζονται από την εκτίμηση τους σχετικά με τις προοπτικές εξέλιξης που προσφέρει η Θ.Ε. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 95 φοιτητές/τριες της Θ.Ε. ΕΛΠ40 του ΕΑΠ. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ελληνική έκδοση (Theodorakis, 1994) μέρους του «Ερωτηματολογίου της Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» των Ajzen και Madden (1986) και συγκεκριμένα ο παράγοντας «στάσεις». Ακόμη στο ερωτηματολόγιο υπήρχαν τρεις παράγοντες που εξέτασαν αντίστοιχα το "διδακτικό υλικό", την "Θ.Ε." και τον "σύμβουλο-καθηγητή". Τα αποτελέσματα έδειξαν υψηλούς δείκτες εσωτερικής συνοχής (Cronbach's α) για όλους τους παράγοντες. Από τα αποτελέσματα προκύπτει οριακή διαφορά για τον παράγοντα «στάσεις» και διαφορές για τους υπόλοιπους παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές που εκτιμούν ότι η "Θ.Ε." τους παρέχει τις κατάλληλες προοπτικές εξέλιξης παρουσίασαν υψηλότερους δείκτες σε όλους τους παράγοντες από τους φοιτητές που δεν έχουν την ίδια εκτίμηση.

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι οι προοπτικές εξέλιξης αποτελούν παράγοντα διαφοροποίησης τόσο της «στάσης» των φοιτητών όσο και της αξιολόγησης του «διδασκτικού υλικού», του «συμβούλου-καθηγητή» και της «Θ.Ε.» συνολικά.

Λέξεις-κλειδιά: χορός, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στάσεις

Εισαγωγή

Η επιστημονική προσέγγιση του χορού στον ελλαδικό χώρο καθυστέρησε σημαντικά εξ αιτίας του πρόσκαιρου χαρακτήρα του, της μη αποτύπωσης του και του διαχωρισμού τέχνης και επιστήμης (Δήμας, Τυροβολά & Κουτσούμπα, 2010; Goulimaris, Koutsouba & Giosos, 2008). Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα λείπει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών για το χορό πανεπιστημιακού επιπέδου. Οι εξελίξεις της δεκαετίας του '80 με την ανωτατοποίηση των Τμημάτων Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.) συνέβαλλαν στην επιστημονική μελέτη του παραδοσιακού χορού (Σερμπέζης, 1995). Ωστόσο αποτελεί μέρος του προγράμματος σπουδών των Τ.Ε.Φ.Α.Α. και όχι αυτόνομες ολοκληρωμένες σπουδές για το χορό. Ουσιαστικά οι πρώτες μελέτες επιστημονικού ενδιαφέροντος για το χορό, οι οποίες διαμόρφωσαν τις μελλοντικές εξελίξεις, ξεκίνησαν στα τέλη της δεκαετίας του '80 και συνεχίστηκαν στα επόμενα χρόνια. Οι σπουδές στην Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης και στις ιδιωτικές σχολές χορού «καλύπτουν» μόνο εν μέρει την ανάγκη ύπαρξης σπουδών χορού ανώτατου επιπέδου (Goulimaris, Koutsouba & Giosos, 2008). Ο χορός ως αντικείμενο μεταπτυχιακών σπουδών υπάρχει στα πλαίσια της κατεύθυνσης «Κοινωνικές-Ανθρωπιστικές Σπουδές» του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Αθηνών όπου υπάρχει το γνωστικό αντικείμενο «Λαογραφία - Ανθρωπολογία του Χορού». Οι φοιτητές που επιλέγουν το συγκεκριμένο αντικείμενο μεταξύ άλλων μαθημάτων παρακολουθούν και μια σειρά μαθήματα προσανατολισμένα στη μελέτη του χορού (Goulimaris, Koutsouba & Giosos, 2008). Ακόμη ανενεργή είναι η κατεύθυνση χορού στο διατμηματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών των Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης καθώς και του Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας (www.phyed.duth.gr/gr/20years/default.aspx#).

Σημαντικές δυνατότητες προσφέρονται για την μελέτη του χορού από την αξιοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των νέων τεχνολογιών. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δίνει τη δυνατότητα στον φοιτητή να ρυθμίσει σημαντικούς παράγοντες της φοίτησής του όπως ο τόπος, ο χρόνος και ο ρυθμός μελέτης ανάλογα με τις επαγγελματικές, κοινωνικές και οικογενειακές του υποχρεώσεις (Λιοναράκης & Λυκουριώτης, 1998). Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το όφελος των ενήλικων φοιτητών από την συμμετοχή τους σε απευθείας (online) εξ αποστάσεως εκπαιδευτικά προγράμματα (Askon, Johnston, Petty & Young, 2003). Η χρήση της συγκεκριμένης μεθοδολογίας εκπαίδευσης δεν σχετίζεται μόνο με σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και με την επιμόρφωση των εκπαιδευτών χορού. Ιδιαίτερη δυσκολία παρουσιάζεται κατά την χρήση της εξ αποστάσεως μεθοδολογίας στην εκμάθηση κινητικών δεξιοτήτων όπως ο χορός. Η αιτία εντοπίζεται στην φύση του γνωστικού αντικειμένου και στην αναγκαία προσωπική καθοδήγηση που απαιτείται από τον εκπαιδευτή (Γουλιμάρης, 2008). Προσπάθειες αξιοποίησης της συγκεκριμένης μεθοδολογίας από τον κλάδο της Φυσικής Αγωγής έγιναν κατά το παρελθόν, παρέχοντας νέες προοπτικές στη διδασκαλία και νέες δυνατότητες επαγγελματικής δράσης (Αντωνίου & Τοκμακίδης, 2001). Ακόμη η παροχή πληροφοριών για θέματα φυσικής δραστηριότητας και υγείας μέσω του διαδικτύου αποδείχθηκε αποτελεσματική και οδήγησε σε αύξηση των γνώσεων για τα παραπάνω

θέματα. Ιδιαίτερα θετικό ρόλο διαδραματίζει η παροχή προσαρμοσμένων γνώσεων για κάθε άτομο, η ενθάρρυνση και η σωστή καθοδήγηση (Βαρδαμάσκου & Αντωνίου, 2005). Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) είναι το πρώτο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Ελλάδα που προσέφερε οργανωμένες σπουδές από απόσταση. Στα πλαίσια της λειτουργίας του η Θεματική Ενότητα «Τέχνες II: Επισκόπηση Ελληνικής Μουσικής και Χορού» (ΕΠΛ 40) προσφέρεται στους τεταρτοετείς φοιτητές του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» από το ακαδημαϊκό έτος 2003-04. Η συγκριμένη Θεματική Ενότητα αποτελεί το μοναδικό μάθημα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με αντικείμενο το χορό, το οποίο παρέχεται με την εξ αποστάσεως μέθοδο.

Η επιλογή και η πρόσβαση σε εξ αποστάσεως εκπαιδευτικά προγράμματα συσχετίζεται τόσο με κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, όσο και με ψυχολογικούς παράγοντες που επηρεάζουν καθοριστικά την επιλογή των φοιτητών να συμμετέχουν. Βέβαια οι ψυχολογικοί παράγοντες έχουν μελετηθεί λιγότερο σε σύγκριση με τους υπόλοιπους.

Έτσι μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η συμμετοχή σε εξ αποστάσεως μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών για την μουσική και το χορό αποτελεί ένα είδος «συμπεριφοράς». Πολλοί είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν την πρόβλεψη μια τέτοιας συμπεριφοράς. Η θεωρία της «Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» αποτελεί ένα μεθοδολογικό εργαλείο που μπορεί να δώσει απαντήσεις σε ανάλογες αναζητήσεις. Η συγκεκριμένη θεωρία φαίνεται να προβλέπει ικανοποιητικά την συμπεριφορά των ατόμων (Tesser & Shaffer, 1990; Θεοδωράκης, 1992). Η «στάση» προς τη συμπεριφορά εκφράζει την προδιάθεση του ατόμου για ευμενή ή δυσμενή αντιμετώπιση μιας συμπεριφοράς (Θεοδωράκης, 1992; Sarnoff, 1960). Οι Fishbein και Ajzen (1975) την προσδιορίζουν ως «μια μαθημένη προδιάθεση του ατόμου να αντιδράσει με συνέπεια, κατά τρόπο ευμενή ή δυσμενή σε ένα αντικείμενο» (Θεοδωράκης, 1992). Έτσι η ευμενής ή δυσμενής εκτίμηση ενός ατόμου για την συμμετοχή του σε μια μορφή δραστηριότητας π.χ. εκπαίδευση για το χορό, εκφράζεται από την «στάση». Η «στάση» ενός ατόμου διαμορφώνεται από τρεις παράγοντες: τον γνωστικό, τον συναισθηματικό και την συμπεριφορά. Για παράδειγμα η «στάση» κάποιου για την συμμετοχή του σε ένα ακαδημαϊκό πρόγραμμα, με βάση τη γνωστική διάσταση, επηρεάζεται από τις γνώσεις, την αξία και τις πληροφορίες που έχει για την συμμετοχή του στο πρόγραμμα αυτό. Με βάση τη συναισθηματική διάσταση, επηρεάζεται από τη συναισθηματική επίδραση που έχει το πρόγραμμα και από τα συναισθήματα που νιώθει, παρατηρώντας ανάλογες συμπεριφορές. Τέλος, η συμπεριφορά, περιλαμβάνει την προδιάθεσή του για να συμμετέχει (Ajzen, 1988; Θεοδωράκης, 1992).

Σχετική έρευνα που διερεύνησε τις στάσεις, την πρόθεση και τα πιστεύω συμπεριφοράς των χορευτών ελληνικού παραδοσιακού χορού πραγματοποιήθηκε με σκοπό να εξεταστούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την συμμετοχή σε αντίστοιχες χορευτικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο παράγοντας ηλικία δεν επηρεάζει τη διαμόρφωση της στάσης και των πιστεύω συμπεριφοράς, ενώ επηρεάζει την πρόθεση των ατόμων για συμμετοχή στις δραστηριότητες χορού (Παπαγεωργίου, Γουλιμάρης & Σερμπέζης, 2003). Ανάλογη έρευνα διεξήχθη με σκοπό την διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την συμμετοχή των φοιτητών σε εξ αποστάσεως μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών για το χορό. Στην μελέτη συμμετείχαν φοιτητές των Τ.Ε.Φ.Α.Α. με ειδίκευση στους ελληνικούς χορούς. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ αυτών που είχαν προγενέστερη εμπειρία στο χορό και αυτών που δεν είχαν (Goulimaris, Koutsouba & Giosos, 2008). Αυξημένη πρόθεση συμμετοχής των φοιτητών των Θεματικών Ενότητων «Ιστορία

των τεχνών στην Ευρώπη» (ΕΠΟ 20) και «Τέχνες ΙΙ: Επισκόπηση Ελληνικής Μουσικής και Χορού» (ΕΛΠ 40) του Ε.Α.Π. σε αντίστοιχα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών διαπιστώθηκε σε μελέτη των Γουλιμάρη, Στουπάκη και Φιλίππου (2007). Ακόμη βρέθηκε ότι οι φοιτητές των δυο Θεματικών Ενοτήτων αξιολογούν με κοινό τρόπο τους καθηγητές, το διδακτικό υλικό, το περιεχόμενο σπουδών και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Τέλος σημαντική πρόθεση συμμετοχής σε μεταπτυχιακές σπουδές για το χορό καταγράφηκε μεταξύ των φοιτητών της ειδικότητας παραδοσιακού χορού στα Τ.Ε.Φ.Α.Α. της Ελλάδας (Γουλιμάρης, Σερμπέζης, Πιτσιάκου & Παυλίδου, 2002).

Σκοπός της εργασίας είναι να διαπιστωθεί αν η στάση των φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΛΠ 40 «Τέχνες ΙΙ: Επισκόπηση Ελληνικής Μουσικής και Χορού» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, ως προς τις μεταπτυχιακές σπουδές για την ελληνική μουσική και το χορό με την εξ αποστάσεως μέθοδο διδασκαλίας και η αξιολόγησή τους για συγκεκριμένους παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας όπως οι «σύμβουλοι-καθηγητές», το «διδακτικό υλικό» και η «θεματική ενότητα» συνολικά, επηρεάζονται από την εκτίμησή τους σχετικά με τις προοπτικές εξέλιξης που προσφέρει η Θεματική Ενότητα.

Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες

Στην έρευνα έλαβαν μέρος 95 φοιτητές/τριες της Θεματικής Ενότητας «Τέχνες ΙΙ: Επισκόπηση Ελληνικής Μουσικής και Χορού» (ΕΛΠ 40) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται ορισμένα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων.

Πίνακας 1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά του συμμετεχόντων

Φύλο %		Ηλικία		Οικογενειακή κατάσταση	
Άνδρες	Γυναίκες	Ομάδα	%		
25,3	74,8	18-30	16,3	Έγγαμος	44,3
		31-40	48,9	Άγαμος	31,8
		41-50	33,7	Χωρισμένος	3,4
		50+	1,1	Έγγαμος με παιδιά	20,5

Συλλογή δεδομένων

Για τους σκοπούς της έρευνας οι φοιτητές συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο που περιελάμβανε ερωτήσεις που εξέτασαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους καθώς και την εκτίμησή τους για το αν η Θεματική Ενότητα προσφέρει καλή προοπτική εξέλιξης. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε ως όργανο μέτρησης ήταν η ελληνική έκδοση (Theodorakis, 1994) μέρους του «Ερωτηματολογίου της Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς» των Ajzen και Madden (1986) και, συγκεκριμένα, ο παράγοντας «στάσεις» ο οποίος περιλαμβάνει 7 ερωτήσεις, πχ. «Για μένα το να συμμετέχω, την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά, σ' ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην ελληνική μουσική και τον χορό είναι ...». Οι απαντήσεις δόθηκαν με 7βάθμια κλίμακα και ζεύγη επιθέτων της μορφής "καλό-κακό", "ανόητο-έξυπνο" κτλ. Τέλος, στο ερωτηματολόγιο υπήρχαν τρεις ομάδες ερωτήσεων-παράγοντες που εξέτασαν αντίστοιχα το «διδακτικό υλικό» με 14 ερωτήσεις πχ. «Το διδακτικό υλικό που σας δόθηκε από το Ε.Α.Π. οξύνει την κρίση σας;», την «θεματική ενότητα» με 8 ερωτήσεις πχ. «Το περιεχόμενο αυτής της Θ.Ε., συμφωνούσε με τις προσδοκίες σας;» και τον «σύμβουλο-καθηγητή» με 15 ερωτήσεις πχ. «Ο σύμβουλος-καθηγητής

δίνει ικανοποιητικές εξηγήσεις και οδηγίες στην κατ' ιδίαν επικοινωνία σας;». Οι απαντήσεις δόθηκαν σε 5βάθμια κλίμακα τύπου Likert, με μορφή «καθόλου – πολύ». Η μέθοδος του self-completed ερωτηματολογίου επιλέχθηκε για τη διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν στους χώρους διεξαγωγής της 5ης Ομαδικής Συμβουλευτικής Συνάντησης των φοιτητών λίγο πριν την έναρξή της. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε υπό την επίβλεψη των ερευνητών ή των υπευθύνων των τμημάτων και διάρκεσε περίπου 10 λεπτά.

Αποτελέσματα

Για να εξεταστεί η συνοχή των ερωτήσεων, που συνθέτουν τους 4 παράγοντες και κατ' επέκταση να εξεταστεί η αξιοπιστία των παραγόντων, πραγματοποιήθηκε ανάλυση αξιοπιστίας (reliability analysis). Το test αξιοπιστίας στηρίχθηκε στον υπολογισμό α του Cronbach. Οι αναλύσεις έδειξαν ότι στους παράγοντες «διδασκτικό υλικό» και «θεματική ενότητα», τρεις ερωτήσεις δεν συμβάλουν θετικά στη βελτίωση της αξιοπιστίας των παραγόντων, ενώ στους παράγοντες «στάσεις» και «σύμβουλος-καθηγητής» δυο ερωτήσεις. Για το λόγο αυτό αφαιρέθηκαν από τους παράγοντες και έγιναν νέες αναλύσεις αξιοπιστίας. Οι τελευταίες έδειξαν ότι οι παράγοντες έχουν ικανοποιητική εσωτερική συνοχή ($\alpha > .60$) και όλες οι μεταβλητές συμβάλουν θετικά στη βελτίωση της αξιοπιστίας των παραγόντων (πίνακας 2).

Πίνακας 2. Μ.Ο. παραγόντων, Τ.Α. και Cronbach's α

Παράγοντες	Μ.Ο.	Τ.Α.	Cronbach's α
Στάσεις	5.2	1.1	.84
Διδακτικό υλικό	2.9	0.9	.93
Θεματική ενότητα	2.9	1.1	.92
Σύμβουλος-καθηγητής	4.7	0.3	.89

Για να ελεγχθεί εάν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές, ως προς τους 4 παράγοντες, οφειλόμενες στις προοπτικές εξέλιξης που παρέχει η ΘΕ, πραγματοποιήθηκαν T-tests για ανεξάρτητα δείγματα. Από τα αποτελέσματα προκύπτουν διαφορές για τους 3 παράγοντες και οριακά για τον παράγοντα «στάσεις». Συνεπώς φαίνεται ότι οι προοπτικές εξέλιξης αποτελούν παράγοντα διαφοροποίησης (πίνακας 3).

Πίνακας 3. Οι προοπτικές εξέλιξης ως παράγοντας διαφοροποίησης

Παράγοντες	t	Sig. (2-tailed)
Στάσεις	$t_{(44)} = 1.9$	.05*
Διδακτικό υλικό	$t_{(82)} = 3.6$	.00*
Θεματική ενότητα	$t_{(83)} = 4.9$	.00*
Σύμβουλος-καθηγητής	$t_{(79)} = 4.1$	.00*

* $p < .05$

Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των παραγόντων ανάλογα με την αξιολόγηση των φοιτητών αν υπάρχει ή δεν υπάρχει προοπτική εξέλιξης.

Πίνακας 4. Μ.Ο. των παραγόντων σε σχέση με τις προοπτικές εξέλιξης

Παράγοντες	Με προοπτικές εξέλιξης	Χωρίς προοπτικές εξέλιξης
Στάσεις	5.8	5.0
Διδακτικό υλικό	3.5	2.7
Θεματική ενότητα	3.8	2.7
Σύμβουλος-καθηγητής	4.9	4.6

Συμπεράσματα

Η εκτίμηση για τις «στάσεις» των φοιτητών είναι ότι υπάρχει μια θετική τάση να συμμετέχουν σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών για την ελληνική μουσική και το χορό. Το γεγονός αυτό συμφωνεί με τα αποτελέσματα προγενέστερης σχετικής έρευνας (Γουλιμάρης, Σερμπέζης, Πιτσιάκου & Παυλίδου, 2002). Συγκεκριμένα, οι «στάσεις» των φοιτητών, δηλαδή η προδιάθεσή τους να συμμετέχουν σε αντίστοιχο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, διαπιστώθηκε ότι είναι υψηλή (Μ.Ο. 5.2). Υψηλή ακόμη είναι η αξιολόγηση του συμβούλου-καθηγητή (Μ.Ο. 4.7) ενώ κάτω από την μέση τιμή ήταν η αξιολόγηση του «διδακτικού υλικού» και της «θεματικής ενότητας» συνολικά (Μ.Ο. 2.9). Ακόμη διαπιστώθηκε ότι η εκτίμηση των φοιτητών για την προοπτική εξέλιξης που παρέχει η Θεματική Ενότητα αποτελεί στοιχείο που διαφοροποιεί την αξιολόγηση των παραγόντων. Συγκεκριμένα όλοι οι παράγοντες (πίνακας 4) αξιολογήθηκαν καλύτερα από τους φοιτητές που πιστεύουν ότι η θεματική ενότητα τους παρέχει τα εφόδια για μια καλή προοπτική εξέλιξης.

Συμπερασματικά, ο ιδιαίτερος ρόλος των συμβούλων-καθηγητών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε συνάρτηση με την καλή αξιολόγηση τους αποτελούν στοιχείο αναγνώρισης του καλού γνωστικού τους επιπέδου και του καλού πλαισίου διεξαγωγής της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ωστόσο σημαντικά περιθώρια βελτίωσης υπάρχει για το «διδακτικό υλικό» και την «θεματική ενότητα» συνολικά οι οποίοι αξιολογούνται «κάτω από την βάση». Η θετική αξιολόγηση των στάσεων επιβεβαιώνει την σταδιακή αλλαγή στάσης και την ωρίμανση της αντίληψης που έχουν οι φοιτητές του Ε.Α.Π. για την συμμετοχή τους σε εξ αποστάσεως μεταπτυχιακό πρόγραμμα για την ελληνική μουσική και το χορό. Συχνά ο πρακτικός χαρακτήρας των σπουδών χορού και της μουσικής οδηγούν τους φοιτητές να είναι επιφυλακτικοί για τον τρόπο παρακολούθησης ενός μεταπτυχιακού επιπέδου κύκλου σπουδών από απόσταση.

Βιβλιογραφία

- Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality and behavior*, UK, Milton Open University Press
- Ajzen, I., and Madden, T. J. (1986). Predictions of goal-directed behavior: Attitudes, intentions and perceived behavioral control, *Journal of Experimental Social Psychology*, 22, pp. 453-457
- Askon, E., Johnston, J., Petty, L. and Young S. (2003). Expanding access to adult literacy with online distance education. Cambridge, NCSALL
- Fishbein, M. and Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior*. Reading, MA, Addison Wesley
- Goulimaris, D., Koutsouba, M. and Giosos, Y. (2008). Organisation of a distance postgraduate dance programme and the participation of students specialising in dance, *TOJDE*, 9 (3), pp. 59-73
- Sarnoff, I. (1960). Psychoanalytic theory and social attitudes, *Public Opinion Quarterly*, 24, pp. 251-279
- Tesser, A. and Shaffer, D.R. (1990). Attitudes and attitudes change, *Annual Review Psychology*, 41, pp. 479-523
- Theodorakis Y.,(1994). Planned behavior, attitude strength, self-identity & the prediction of exercises behavior, *The Sport Psychology*, 8, pp. 149-165
- Αντωνίου, Π. και Τοκμακίδης, Σ. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε θέματα επιστήμης φυσικής αγωγής και αθλητισμού, *Άθληση & Κοινωνία.*, 27, σελ. 82-89

- Βαρδαμάσκου, Α. και Αντωνίου, Π. (2005). Ανεπίσημη μάθηση: Αξιολόγηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για ενήλικες πάνω σε θέματα φυσικής δραστηριότητας και υγείας με τη χρήση του διαδικτύου, στο Λιοναράκης Α. *Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές. Πρακτικά 3ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* - Πάτρα, 11 - 13 Νοεμβρίου 2005. Αθήνα, Προπομπός, σελ. 405-417
- Γουλιμάρης, Δ. (2008). Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη «συμπεριφορά» των φοιτητών φυσικής αγωγής και αθλητισμού με ειδικότητα «χορό», σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών με αντικείμενο το «χορό», με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, *Μεταπτυχιακή Διατριβή, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ελλάδα*
- Γουλιμάρης, Δ., Σερμπέζης, Β., Πιτσιάκου, Π. και Παυλίδου, Δ. (2002). Οι μεταπτυχιακές σπουδές στο χορό και η προοπτική τους, στο *Άθληση και Κοινωνία, Πρακτικά 10^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού* - Κομοτηνή 17-19 Μαΐου 2002. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, σελ. 166
- Γουλιμάρης, Δ., Στουπάκης Α. και Φιλίππου Φ. (2007). Συγκριτική Μελέτη της Αξιολόγησης των Φοιτητών στις Θεματικές Ενότητες ΕΠΟ 20 και ΕΛΠ 40 του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο Λιοναράκης Α. *Μορφές Δημοκρατίας στην Εκπαίδευση: Ανοικτή Πρόσβαση και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Πρακτικά 4ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.* - Αθήνα, 23-25 Νοεμβρίου 2007. Αθήνα, Προπομπός, σελ. 372-380
- Δήμας, Η., Τυροβολά Β. και Κουτσούμπα Μ. (2010). *Ελληνικός παραδοσιακός χορός. Θεωρήσεις για το λόγο, τη γραφή και τη διδασκαλία του*, Αθήνα
- Θεοδωράκης Ι. (1992). Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες που συμβάλλουν στην πρόβλεψη της συμμετοχής ενηλίκων γυναικών σε προγράμματα άσκησης για όλους, *Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα*
- Λιοναράκης, Α. και Λυκουριώτης, Α. (1998). Ανοικτή και παραδοσιακή εκπαίδευση, στο Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Α., Μακράκης, Β. και Ματραλής, Χ. *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Θεσμοί και Λειτουργίες*, Τόμος Α, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Παπαγεωργίου, Π., Γουλιμάρης, Β. και Σερμπέζης, Β. (2003). Παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά χορευτών παραδοσιακού χορού σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε οργανωμένες χορευτικές δραστηριότητες, *Φυσική Αγωγή Αθλητισμός Υγεία, 14-15*, σελ. 65-76
- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Άσκηση και Ποιότητα Ζωής». Retrieved on 28 Μαΐου, 2011 from <http://www.phyed.duth.gr/gr/20years/default.aspx#>
- Σερμπέζης, Β. (1995). Συγκριτική μελέτη μεθόδων διδασκαλίας του ελληνικού παραδοσιακού χορού σε παιδιά ηλικίας 9-11 ετών. *Διδακτορική Διατριβή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Ελλάδα*